

Postanowienie z dnia 5 listopada 1998 r.

III ZP 32/98

Możliwość przedstawiania Sądowi Najwyższemu zagadnień prawnych budzących poważne wątpliwości przy rozpoznawaniu apelacji (art. 390 § 1 KPC) nie dotyczy spraw o ustalenie prawa majątkowego.

Przewodniczący SSN: Józef Iwulski, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski (sprawozdawca), Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Witolda Bryndy, po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 1998 r. sprawy z powództwa Romana J. i Wojciecha M. przeciwko Kombinatowi Cementowo-Wapienniczemu „K.” S.A. w B. o ustalenie, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Wojewódzki - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 25 czerwca 1998 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

odmówić podjęcia uchwały.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Szubinie wyrokiem z dnia 29 stycznia 1998 r. [...] ustalił, że powodowie Roman J. i Wojciech M. są uprawnieni do nieodpłatnego nabycia akcji Skarbu Państwa w będącej jego Spółką Akcyjną pozwanym Kombinacie Cementowo-Wapienniczym „K.” w B. W motywach swego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał się na ustalenie następującego stanu faktycznego.

Powodowie Roman J. oraz Wojciech M. pracowali w Kombinacie Cementowo-Wapienniczym „K.” w B., jako przedsiębiorstwie państwowym, w charakterze murarzy w brygadzie remontowej, zajmującej się wymurówką pieców oraz innymi pracami budowlano - murarskimi. Dyrekcja przedsiębiorstwa zachęcała pracowników do two-

zenia własnych podmiotów gospodarczych w celu odciążenia zakładowego funduszu płac. Z dniem 1 kwietnia 1991 r. przełożeni powodów utworzyli więc Spółkę „M.-b.”, do której przeszli bez odprawy powodowie wraz z kilkoma innymi pracownikami Kombinatu, składając prośby o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron. W Spółce „M.-b.” powodowie wykonywali w dotychczasowym miejscu i tymi samymi narzędziami pracę świadczoną uprzednio w Kombinacie, w którym nie było już murarzy, gdyż ci, którzy pozostali - otrzymali inne stanowiska. W owym czasie był już gotów wniosek o przekształcenie przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, którą zarejestrowano w dniu 5 czerwca 1991 r.

Kombinat i Spółkę „M.-b.” łączyła roczna umowa o współpracy, dzięki której Spółka zatrudniająca powodów miała zagwarantowane roboty w Kombinacie. Sporządzono także umowę najmu pomieszczeń oraz umowę o dzierżawę urządzeń do wykładania wymurówki oraz narzędzi pracy. Przed przejściem do Spółki powodowie przepracowali w Kombinacie po 10 lat.

W świetle tych ustaleń Sąd Rejonowy przyjął, że do pracy w Spółce „M.-b.” przeszli powodowie w trybie art. 23¹ K.P. Do podmiotowego przekształcenia stosunku pracy po stronie pracodawcy dochodzi bowiem ex lege i niezależnie od woli dotychczasowego oraz nowego pracodawcy. Bez znaczenia jest zatem okoliczność, że powodowie zwracali się do Kombinatu z prośbą o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron. Istotny jest jedynie fakt, że Spółka „M.-b.” przejęła od Kombinatu część jego majątku (choćby w posiadanie zależne), a także część załogi i statutowe zadania brygady remontowej, co pozwoliło jej na samodzielne prowadzenie działalności. Nastąpiło to również w okresie koniecznych skądinąd przekształceń ustrojowo - gospodarczych. W konkluzji swoich rozważań Sąd Rejonowy uznał, że w przedmiotowej sprawie znajduje zastosowanie art. 2 pkt 5 ppkt „c” i „d” ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118, poz. 561 ze zm.), a powodowie na podstawie art. 36 powołanej ustawy uzyskali prawo do nieodpłatnego nabycia akcji Skarbu Państwa w sprywatyzowanym przezeń Kombinacie.

Przy rozpatrywaniu apelacji wniesionej przez stronę pozwaną, Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy uznał, że w sprawie występuje zagadnienie prawne budzące wątpliwości i postanowieniem z dnia 25 czerwca 1998 r. [...] przedstawił je Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia w trybie art. 390 § 1 KPC pod postacią dwóch następujących pytań: 1) „czy w procesie o

ustalenie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji spółki Skarbu Państwa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 118. poz. 561 ze zm.) albo w procesie o odszkodowanie za naruszenie takiego prawa legitymowana biernie jest ta spółka czy Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa?"; 2) „czy właściwym do rozpoznania sprawy, o której mowa w punkcie 1 jest sąd pracy w sytuacji gdy legitymacja bierna przysługuje Skarbowi Państwa?”. W obszernym uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Wojewódzki, powołując się m.in. na wypowiedzi w literaturze przedmiotu (por. W. Sanetra: Nieodpłatne nabycie akcji jako uprawnienie pracownicze, Prawo Pracy 1997 nr 7, s. 19 -24), opowiada się za przyjęciem biernej legitymacji Skarbu Państwa do występowania w procesie o ustalenie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji należących do niego spółek, jak też w procesie o odszkodowanie za naruszenie tego prawa, nie wyłączając naruszenia przez czynności samych spółek (np. w oparciu o konstrukcję art. 474 KC), a także do uznania takich spraw za sprawy z zakresu prawa pracy (art. 1 w związku z art. 476 § 1 pkt 1 KPC).

Prokurator Prokuratury Krajowej występujący przed Sądem Najwyższym wniósł o odmowę podjęcia uchwały w przedmiotowej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 390 § 1 KPC, jeżeli przy rozpatrywaniu apelacji w sprawie, w której nie przysługuje kasacja, powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, sąd może zagadnienie to przedstawić do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu, odraczając rozpoznanie sprawy. Kompetencja określona w powołanym przepisie nie obejmuje zatem postępowań apelacyjnych w sprawach, w których kasacja przysługuje. Taki też charakter ma przedmiotowa sprawa, w której powodowie domagają się ustalenia prawa do nieodpłatnego nabycia akcji jednoosobowej spółki akcyjnej Skarbu Państwa. Ograniczeniom ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia podlega bowiem dopuszczalność kasacji jedynie w sprawach o świadczenie (art. 393 pkt 1 KPC), a nie w sprawach o ustalenie prawa majątkowego. Wprawdzie przedmiotowy zakres przedstawionego zagadnienia prawnego został rozciągnięty na kwestię biernej legitymacji procesowej oraz właściwości sądu w sprawach o odszkodowanie za naruszenie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji takiej spółki, ale rozs-

trzygnięcie tej kwestii nie jest konieczne dla rozpoznania niniejszej apelacji, więc również nie jest objęte zastosowaniem art. 390 § 1 KPC.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił podjęcia wnioskowanej uchwały.

=====